PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Ehdottomasti kivointa on ollut maaseudun asukkaiden tapaaminen.

KOTI-PROJEKTIN PÄÄLLIKKÖ SINIKKA TUOMIKOSKI

07.07.10

Aurinko nousee

Helsingissä kello 4.08
ja laskee kello 22.41
Oulussa kello 2.48
ja laskee kello 23.55

Päivän sana

7.7. Minä siunaan niitä, jotka siunaavat sinua, ja kiroan ne, jotka sinua kiroavat, ja sinun saamasi siunaus tulee siunaukseksi kaikille maailman kansoille. 1. Moos. 12: 3
8.7. Inhimillisen syntyperänsä puolelta hän oli Daavidin jälkeläinen; pyhyyden Hengen puolelta hän oli Jumalan Poika, jolla on valta, ylösnousemuksessa tähän asemaan asetettu. Room. 1: 3-4

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona: Klaus, Launo
Huomenna torstaina: Turo, Turkka

Mietelause

Rahalla et voi ostaa ystäviä, mutta saathan tasokkaampia vihollisia.

Spike Milligan

TERVEENÄ TYÖSSÄ

Kriisistä ylös

Elämä on muuttuvaista jo siitä syystä, että iän mukana voimat, terveys ja roolit ihmisenä vaihtuvat ja ympäristö ajaa muutoksiin yritystoiminnassa ja työssä.

Elämänkaarikriisit koettelevat kaikkia, kovemmin tai hellemmin. Elämä kulkee yhtä tasannetta viidestä kymmeneen vuotta kerrallaan, ja taas muutos ahdistelee, ellei ulkoa, ainakin sisältä. Näin psykologit kirjoittavat psyykemme toimivan.

Muutoksessa vanhaa päättyy ja uutta alkaa. Muutoksen tunteet kulkevat shokista ja pelosta vihaan ja katkeruuteen, mitättömyyden tunteisiin, välinpitämättömyyteen ja uteliaisuuteen uudesta. Matkalla vaanii masennus.

Muutos voi ajaa kriisiin. Kriisi on ratkaiseva käänne, kohtalokas häiriö elämässä tai yrityksessä. Se on uhka ja se on mahdollisuus. Se on hämmennyksen ja epäjärjestyksen tila, jota emme osaa hoitaa entisin keinoin. On etsittävä ja opittava uudet tavat selvitä. Voi olla, että elämälle on kirjoitettava kokonaan uusi käsikirjoitus.

Kriisi sinänsä ei murenna pohjaa tulevalta. Mutta se voi murentaa, jos sitä ei osaa hoitaa. Hyvin hyödynnettynä kriisi on onnenpotku tai elämäntaidon oppijakso, joka vie entistä ehompaan elämään.

Yksi nousee kriiseistä ylöspäin, toinen vajoaa alaspäin. Miten varautua nousemaan ylös?

Vakaa talous auttaa. Vältä liikoja velkoja ja riskipitoista elämää. Kerää puskuria pahan päivän varalle, mammonan lisäksi muutakin.

Toinen puskuri on terveys. Vahva terveys, varsinkin psyykkinen tasapaino ja hyvä itsetunto pitävät pinnalla. Taas pätee perussaarna: syö terveellisesti, nuku riittävästi, liiku, vältä stressiä, suosi arvostavaa seuraa.

Laajat ja laadukkaat sosiaaliset verkostot ovat avuksi. On hyvä tietää, mistä saa asiantuntija-apua, mistä käytännön apua ja mistä tunnetukea. Onko sinulla ystävä, joka jaksaa kulkea kanssasi ja antaa sinulle aikaa myös silloin, kun tunne-elämäsi on kuollut tai kielteinen?

Meillä kaikilla on hyvä olla ainakin yksi läheinen ja luotettava ihminen, johon tiedämme voivamme tukeutua. Turhat tuttavat menevät, kun on heidän vuoronsa panostaa. Yksinäisyys on kriisissä riski.

Huonosti selviävät myös ne, joiden elämä lepää yhdellä pilarilla. Jos pilari on työ, tulee sortuma, kun työ menee tai sairaus tulee. Jos pilari on toinen ihminen, elämä murenee, kun se ainoa jättää. Puolisoillekin on riski rakentaa vain toistensa varaan, sillä elämän laki on, että harvoin täältä yhdessä lähdetään.

Kaikki tieto ja taito on vakuutusta kriisien varalle. Itsensä kehittäminen ja harrastukset ovat varautumista vaikeisiin päiviin. Muista myös *www.tukihenkilo.fi* ja *www.tukinet.net*.

Toimivin keino kriisistä ylös on poistaa kriisin syy. Toinen on, että mietitään arvot, asenteet ja ajattelutavat uusiksi. Kolmas se, että pidetään itseä laadukkaasti hyvänä.

AULI SULIN on Melan projektipäällikkö.

auli.sulin@mela.fi

VIIKON LEHMÄ

Jälleen yhdessä

Äitini oli kotoisin Karjalasta, Viipurin maalaiskunnan Samolan kylästä. Talvisodan syttyessä ihmiset joutuivat pakenemaan ja jättämään kaiken taakseen. Karjakin pakattiin mukaan ja lähetettiin eri suuntaan kuin ihmiset.

Junamatka kesti viikon, heitä siirreltiin, odotettiin ja he väistelivät armeijan väkeä. Karja kuljetettiin Hämeeseen. Kaulaan sidottiin tunnistetiedoksi lappu, jossa luki mistä eläin on kotoisin ja kuka sen omistaa. Nämä tiedot sitten välillä katosivatkin lehmien kauloista. Osa otettiin tahallaan pois ahneuden iskiessä, ja osa varmaan tahattomastikin katosi matkan varrella.

Kylän nuoria naisia kiellettiin lähtemästä muun väen kanssa Jyväskylään, vaan he joutuivat paimentamaan karjan Hämeeseen. Äidin siskokin oli näiden naisten joukossa.

Lehmistä moni katosi, niin kävi myös eräälle karjalaisen leskirouvan lehmälle. Sodan syttyessä lehmä pakattiin Hämeeseen suuntaavaan härkävaunuun. Pienelle talolle lehmän katoaminen oli suuri asia. Lehmää etsittiin ja kyseltiin monesta paikasta. Naapurin emännän komea ruskeankirjava sarvipäinen lehmä oli kerta kaikkiaan kadonnut.

Välirauhan aikaan kesällä 1940 emäntä lähti lehmän perään kyselemään. Sommeen, Samolan ja Lihaniemen lehmät olivat varmaan kaikki tulleet samaan paikkaan ja samoihin aikoihin. Hän kulki ja kyseli, kävi kaikki paikat lävitse. Jälkeäkään ei kuitenkaan lehmästä löytynyt.

Sitten hän tapasi naapurinsa, joka kertoi että hän on sen nähnyt eräässä talossa. Pienillä paikkakunnilla pienen tilan omistajat tunsivat toistensa lehmätkin ulkonäöltä. Ei ollut puhelimia, kaikki asiat jouduttiin hoitamaan puhumalla tai kirjeitse.

Emäntä meni siirtoväen huoltoon kyselemään lehmäänsä. Siellä sanottiin, että kaikki vieraat lehmät on annettu pois. Johtaja sanoi, että ”mennään kuitenkin katsomaan niitä lehmiä”. Oli kesä ja lehmät pellolla. Talo oli rikas ja lehmiä oli suuri lauma. Pellon laidalla talon isäntä vielä väitti, että kaikki vieraat lehmät on annettu pois, ”ei oo enää vieraita lehmiä”. Emäntä kuitenkin näki, että hänen komea lehmänsähän se siellä pellolla käyskenteli, kuten naapuri oli kertonut.

Emännällä oli tapana huutaa sitä omalla kutsuhuudolla, jonka lehmä oli tottunut kuulemaan aina lypsyaikaan. Hän taittoi kädet suuta vasten ja huusi lehmäänsä tutulla kutsuhuudollaan. Ja lehmä kuuli! Muut lehmät eivät välittäneet lainkaan pellon laidan huutajasta. Yksi punaisenkirjava lehmä nosti päätänsä, kuunteli ja sitten se juoksi. Lehmä laukkasi niin kuin vain lehmä osaa laukata täyttä vauhtia pitkin niittyä. Hyvä, että se ei aidan yli tullut, niin innoissaan lehmä oli tavatessaan oman emäntänsä.

Emäntä sanoi siirtoväen johtajalle, että ”tarviiko muuta todistusta”. ”Viekää pois vain, kyl se siun on”, sanoi johtaja. Lehmä ja emäntä olivat jälleen yhdessä.

MARI ja AIRA LAIHO
Helsinki

Maaseutusuunnistus kutsuu kiertämään kyliä

Päijät-Hämeessä maaseudun nähtävyyksiä voi kiertää jalan, polkupyörällä tai autolla ohjattuja reittejä pitkin. Maaseutusuunnistuksessa kerätään rasteja ja kesän erikoisia elämyksiä.

AINO-MARIA POKELA

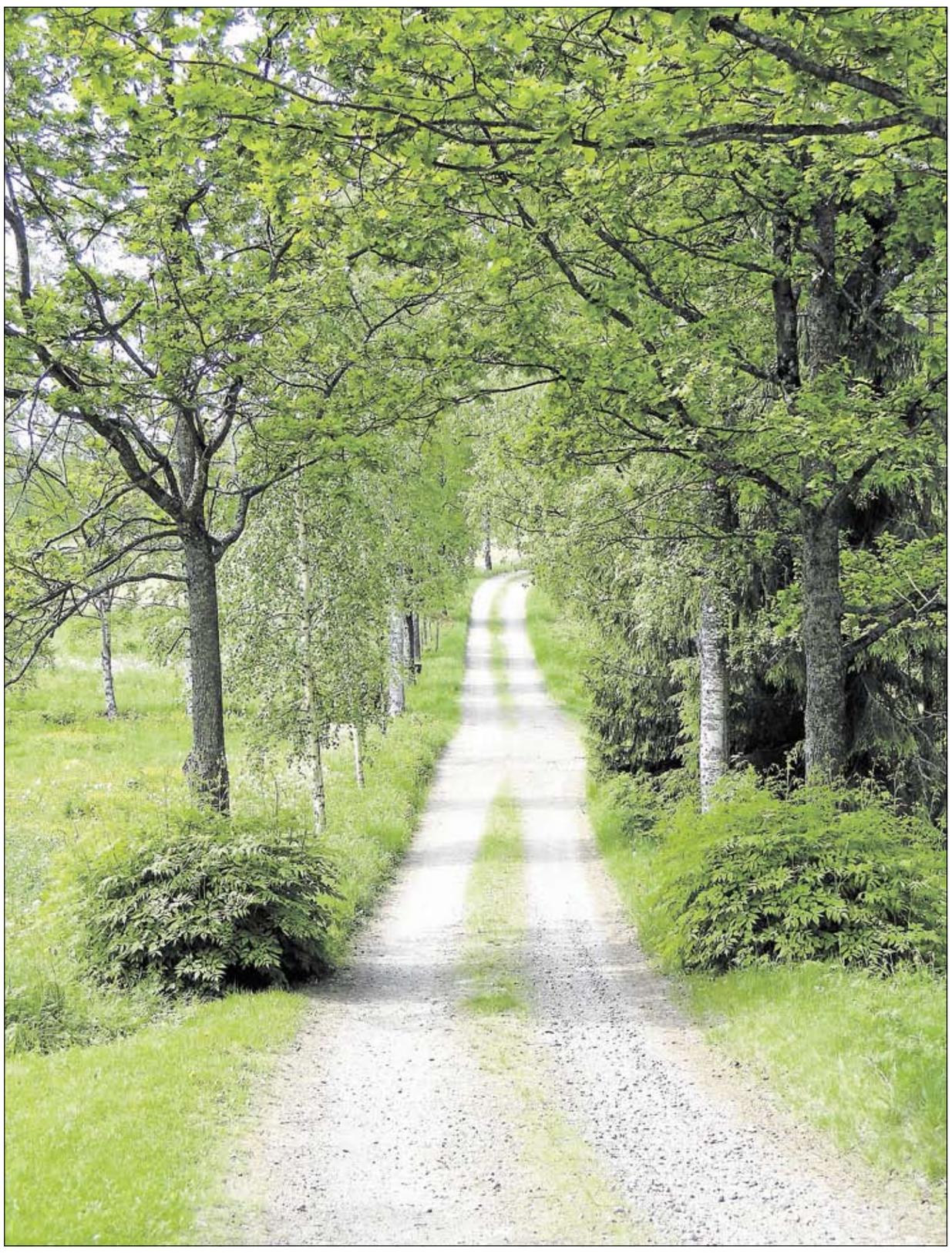

Maaseutusuunnistukseen kuuluva kylätie johtaa Hoimelan tilalle, joka tarjoaa majoitusta Asikkalan kirkonkylän tuntumassa.

LAHTI (MT)
Maaseutusuunnistusta kokeillaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Lahden ammattikorkeakoulun Koti-projekti haluaa ohjata ihmiset kesällä suuntaamaan valtateiltä syvemmälle maaseudulle.

Kolmen reitin varrella on kaksitoista rastia, joilta kerätään salasanoja. Rastit on sijoitettu kauppoihin, kahviloihin, kioskeihin ja matkailuyrityksiin. Reittejä suunniteltaessa on haluttu välttää suuria maanteitä.

”Kiertäessämme reitit olemme nähneet varsan emonsa kanssa, ketun metsässä ja upeita maaseudun kylämaisemia. Ehdottomasti kivointa on ollut maaseudun asukkaiden tapaaminen”, projektipäällikkö **Sinikka Tuomikoski** kertoo.

Koti – Vetovoimaa Päijät-Hämeen maaseutukuntiin -projektin ideoiman maaseutusuunnistuksen kohteet vaihtelevat Heinolan lähiruokatori Heilasta Kärkölän Huovilanpuiston kesäkahvilaan.

”Huovilanpuiston kuusikuja on henkeäsalpaava. Puutarhuri **Jukka Koponen** on kunnostanut paikan ainutlaatuiseen kuntoon. Se on hieno paikka pysähtyä piknikille tai kahville”, Tuomikoski suosittelee.

Majoitus löytyy matkan varrelta

Matkailu- ja maatilayrittäjien kanssa on tehty ahkerasti yhteistyötä, koska reitin varrella voi myös yöpyä. Esitteitä on jaettu yrittäjille yllätyskäynneillä.

”Parasta on oppia tuntemaan ihmisiä ja väkeä, jotka tekevät maaseudun töitä. Maaseudun yrittäjät ovat ottaneet tämän todella hienosti vastaan eikä osallistuminen maksa heille mitään”, tapahtumakoordinaattori **Aino-Maria Pokela** kertoo.

Suunnistuksen ideana on lisätä Päijät-Hämeen maaseutukuntien vetovoimaa ja kannustaa yrittäjiä. Mani-baari Kalkkisissa ei välttämättä ole kaikille tuttu, mutta sieltä saa ehdottomasti maakunnan parhaat pizzat.

”Monelle paikalliselle asukkaallekin lähikulmien kohteet voivat olla tuntemattomia”, Tuomikoski toteaa.

Kylien vetovoima edellyttää kävijöitä ja hyviä kulkuyhteyksiä. Ensimmäinen reiteistä suuntautuu Heinolaan, Hartolaan ja Sysmään.

Toinen reiteistä kiertää Lahden, Nastolan, Orimattilan ja Hollolan kautta. Kolmas reiteistä ohjaa Asikkalaan, Padasjoelle ja Hämeenkoskelle. Matkaa kertyy yhteensä yli 600 kilometriä.

Ensimmäistä kertaa suunnistus Suomessa

Päijät-Hämeen reittejä voi kulkea autolla, moottoripyörällä, polkupyörällä tai jalan. Tarkat ajo-ohjeet löytyvät valokuvien ja karttojen kera verkosta.

”Pyöräily vaatii aika paljon reisiltä ja pyllyltä voimia, jotta jaksaa polkea reitin pidemmän kaavan mukaan. Olemme halunneet välttää isoja teitä ja etsineet erilaisia maaseutumaisemien halki kulkevia reittejä”, Pokela kertoo.

Energisten ja kekseliäiden naisten tiedossa ei ole, että vastaavaa suunnistusta olisi järjestetty koskaan Suomessa aikaisemmin. Odotukset ovat kesää kohtaan korkealla.

”Olemme tyytyväisiä, jos yrittäjät ovat tyytyväisiä ja kohteissa käy paljon väkeä. Meillä on myös rasteilla vapaaehtoinen vieraskirja, johon toivomme palautetta”, Tuomikoski mainostaa.

Maaseutusuunnistukselle voi osallistua 15. elokuuta saakka. Lisätietoa on verkossa osoitteessa *www.lamk.fi/koti/suunnistus/*

PIRJA PELTOMÄKI

Maaseutusuunnistus / Reitti 2 (n. 200 km)

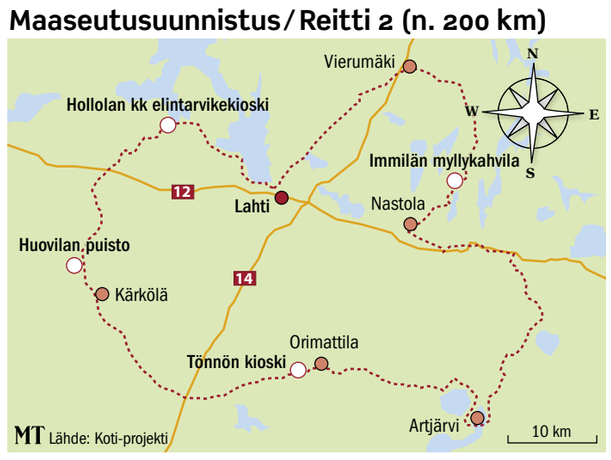

Salasana löytyy kirkonkylän kioskilta

HOLLOLA (MT)
Hollolan keskiaikaista kivikirkkoa ja idyllistä hautausmaata vastapäätä sijaitsee elintarvikekioski. Se kuuluu maaseutusuunnistuksen reitille, ja rastilta voi hakea salasanan.

”Nyt on käynyt paljon porukkaa, mikä on ollut mukava juttu. Ihmiset tuntuvat kiertävän tätä maaseutureittiä polkupyörällä tai autolla, mutta jotkut ovat tulleet jalankin”, kioskinpitäjä **Hannele Nieminen** kertoo.

Viime kesänä kioski täytti viisikymmentä vuotta. Maa- ja kotitalousnaiset hankkivat kioskin vuonna 1939, mutta alkuvaiheessa tiskin takaa löytyi lottia.

Yrittäjä Nieminen on ollut vuokralaisena kahdeksan kesää. Sitä ennen kioskia piti hänen äitinsä **Eija-Liisa Ikonen** kaksikymmentä vuotta.

”Meidän kioski on muutenkin monitoimikioski ja tietotoimisto. Täällä on vakioporukka eli parlamentti koolla joka aamu kahdeksalta.”

Moni kesämatkailijoista käy hakemassa kioskilta Hammonjoen kalastusluvat, vie kukkia hautausmaalle tai kantaa mökille virvokkeita.

”Parasta oli, kun hesalaiset tulivat aina kesämökeille ja ostivat meiltä matoja kalansyötiksi. Perheen pojat saivat siitä pientä lisätienestiä”, Nieminen nauraa.

Kioskin pitämisessä asiakkaat parasta

Kesällä auki oleva kioski on avoinna joka päivä vapusta syyskuun loppuun. Maaseutusuunnistus on houkutellut uusia asiakkaita, mistä yrittäjä on iloinen.

”Vaikka on vieraitakin aina jutellaan. Ei luulisi, että ollaan Hämeessä vaan Karjalassa. Tosi hauskaa on pitää kioskia, koska asiakkaat ovat hirveän monipuolisia.”

Takahuoneesta löytyy pahvikansio, jossa on maaseutusuunnistuksen esite sekä reittiohjeet. Salasana annetaan pyydettäessä eikä ostopakkoa ole.

”Kyllä joku on kahvit ostanutkin tai ottanut limsan. Salasana tuntuu olevan se, mikä innostaa ihmisiä.”

PIRJA PELTOMÄKI

HANNU KAIKONEN

Tapahtumakoordinaattori Aino-Maria Pokela (vas.) ja projektipäällikkö Sinikka Tuomikoski kertovat, että maaseudulta löytyy upeita kesäkohteita.

PIRJA PELTOMÄKI

Kioskiyrittäjä Hannele Nieminen iloitsee, että maaseutusuunnistus on tuonut uusia asiakkaita.

AINO-MARIA POKELA

Kahvila Vanha Kevar sijaitsee Kurhila-Hillilässä. Parituparakennuksen vanhin osa on valmistunut vuonna 1751.